

POATE FI TRIMIS
DUMNEZEU ÎN EXIL?

Mihai Frățilă, episcop greco-catolic de București, s-a născut în 1970 la Alba-Iulia. A studiat teologia la Roma, ca bursier al Colegiului Pontifical Pio Romeno – singura instituție românească din Cetatea Eternă aflată sub patronajul Vaticanului –, și la Paris. Este preot din 1996, iar între anii 2005 și 2007 a fost rector al Colegiului Pio Romeno. În 2007 a fost sfințit episcop rezident în capitală, vicar al Mitropoliei Greco-Catolice de la Blaj; în 29 mai 2014 este ales primul episcop al nou-înființatei Episcopii Greco-Catolice „Sfântul Vasile cel Mare“ de București.

A scris mai multe eseuri în care a aprofundat relația dintre speranța creștină și sfășierile sufletești ale omului contemporan: *Dumnezeu este acolo unde dorește să te întâlnească: Simplitatea în fragmente* (Galaxia Gutenberg; 2005); *Cu o singură gură și o singură inimă: Liturghia altfel* (Galaxia Gutenberg, 2007); *Precedența răgazului: Eseuri imaginare de teologia speranței* (Galaxia Gutenberg, 2013).

Din dialogul cu cei pe care îi păstorește s-au născut *Curajul de-a improviza: Eseuri întârziate despre harul nevăzut al vieții* (Editura Surorilor Lauretane; 2014) și *Rigoarea speranței* (Editura Surorilor Lauretane; 2015), publicate sub egida Catedralei Greco-Catolice din București.

MIHAI FRĂȚILĂ

POATE FI TRIMIS
DUMNEZEU ÎN EXIL?

Despre riscurile mântuirii și șansa răbdării

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Anca Lăcătuș
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Carmen Petrescu

Tipărit la Tipo Lidana, Suceava

© HUMANITAS, 2016

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Frățilă, Mihai

Poate fi trimis Dumnezeu în exil?: Despre riscurile mântuirii

și șansa răbdării / Mihai Frățilă, Episcop greco-catolic de București. –

București: Humanitas, 2016

ISBN 978-973-50-5520-2

28

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382; 0723 684 194

Introducere

A evoca riscurile mântuirii în atmosfera tot mai tulbură a conștiinței omului modern nu pare să fie o ocupație prea profitabilă și, cu certitudine, este la fel de periculoasă ca mersul contra curentului. „Dreptatea umblă cu capul spart“, spune o vorbă veche, iar secretul drumurilor sale bine alese continuă să aibă de-a face, în mod inevitabil, cu discernământul interior. Importanța discernământului se dezvăluie în timp, nu oricum, ci prin experiența pe care fiecare persoană o are în credință despre propria incertitudine. Luminată de rugăciune, prin har, buna judecată presupune asumarea onestă a unei forțe care-i conferă stabilitate în fața timpului. Această forță este răbdarea.

A scrie astăzi despre răbdare poate lăsa impresia unei prezumții fără margini. Rătăcirile și confuzia lumii în care ne ducem existența, tot mai străină de valorile sufletești, ne condamnă împrăștiilor. Acest lucru

ne face să simțim în același timp formidabila povară a limitelor firii și riscul de a-l trimite pe Dumnezeu în exil. Să nu uităm însă că „cel care va răbda până în sfârșit, acela se va mântui”¹ – spune Isus. Putem, deci, să pășim pragul răbdării atât de necesare, dialogând cu Dumnezeu în conștiință și speranță alături de semenii. Și, pentru că răbdarea rămâne o mare șansă, vom putea descoperi astfel multe lucruri care, la prima vedere, par să fi dispărut de mult de pe firmamentul binelui în această lume.

1. Matei 10, 22. Pentru textele biblice, am folosit Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994; am făcut pe alocuri mici ajustări, corespunzătoare limbii de azi.

Dreptul celui care crede: harul prezentului

Când indignarea nu mai e un privilegiu

Sărbătoarea Nașterii Domnului ne invită la o serioasă pregătire interioară. Luând asupra-i firea omenească, Hristos vine între noi și ne învață prin viața sa încrederea în Providență. Reînnoind în fața ieslei, sub aceste auspicii, speranța în puterea tăcută a lui Dumnezeu, nu ar trebui să ne preocupăm decât prin rugăciune pentru clima împovărată a lumii și pentru viitor, chiar dacă mărturiei creștine i se ripostează cu tot mai multă violență. „Când vor începe să fie acestea, prindeți curaj și ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră se apropie.”¹ Harul Domnului este singurul în stare să constrângă Răul – sursa durerii și a oricărei răutăți – să iasă la lumină și să-l învingă prin mijloace care nu sunt trecătoare. Răul a fost deja biruit de Hristos, iar dacă violența lui ne surprinde este pentru a ne aminti că destinația noastră se află în altă parte.

1. Luca 21, 28.

*

Dumnezeu nu a dăruit niciodată harul cu zgârcenie, iar în prezent îl acordă întotdeauna. Putem învinge cu Hristos doar lăsându-i lui dreptul de a preschimba durerea sau suferința într-un bine pe care altfel, poate, nu l-am urma decât de frică. Nu avem motive de descu-rajare dacă într-adevăr credem cu tărie că propria slăbiciune sau limitele personale sunt „refugiul“ provi-dențial al speranței. Harul se mărturisește, pe drept cuvânt, tocmai în neputință.

Aspru persecutați până mai ieri pentru apartenența noastră eclezială și pentru crezul nostru, am fost îndema-nați de cel rău să privim prea mult spre trecut. Sub pre-textul de a ne căuta reperatele istorice, ne-am concentrat atenția, poate prea ușor, asupra unor lucruri care nu aduc neapărat cu sine simțul Providenței. Am lăsat necazurile să ne sleiască de puteri și am pierdut astfel din vedere harul prezentului și prioritatea spirituală a bătăliei. Deși a căuta demnitatea confiscată sau drep-tatea este, bineînțeles, necesar, nu trebuie să uităm nici o clipă că nici lui Isus nu i s-a dat satisfacție în această lume.

Martiriul-mărturie, dacă va fi situat în prezent, va continua să fie creativ. Mucenicii fiecărei generații nu aparțin trecutului. Ei ne întăresc în fervoarea rugă-cinii momentului de față, amintindu-ne că dreptul credincioșilor e harul zilei și speranța Împărăției cerești. Tocmai această mărturie a clipei prezente, prin perse-

verența în bine, prin schimbarea inimilor, îl ajută pe Dumnezeu să convertească lumea și s-o reapropie de El.

*

Nașterea Domnului ne prezintă familia lui Isus, ne arată darul vieții și al firii dăruite de Dumnezeu-Creatorul. Martiriul creștin continuă astăzi mai puternic ca niciodată, în viața familiei și în Taina căsătoriei. Să ai caracter în credință înseamnă să te detașezi, atunci când judeci, de regula acestei lumi și să te încrezi în Dumnezeu. Acest gând îl regăsim într-un fel în ceea ce-i spunea dreptul Simion Maicii Preacurate: „Iată, Fiul Tău este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri. Iar prin suflul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi”¹. În aceste vremuri în care domnește frivolitatea, e ușor să rătăcim calea, nemai-putând spune „da, da” sau „nu, nu”, fiindcă perseverența întru Adevăr nu e posibilă fără fidelitatea față de Hristos. Într-un ceas istoric în care cuvântul Evangheliei trebuie să fie mai clar, mai ferm și mai riguros ca niciodată, atestând omenia simplă și dezarmantă a credincioșilor – tocmai fiindcă e sinceră și dezinteresată –, nu există rău mai mare pentru Biserică decât zelul cu care încercăm să împăcăm Adevărul cu spiritul lumesc.

1. Luca 2, 34-35.

Taina Crăciunului ne reamintește că Isus continuă să vindece, dând sens păcatului prin iertarea lui, însușețind, prin smerenie, dorința de convertire. Citind istoria mântuirii, constatăm că numai după repetate înfruntări sau umiliri omul este în stare să recunoască triumful Domnului și să se bucure pentru că este fiu al lui. Prin urmare, purificarea la care este supusă periodic credința în ceasurile istorice ale nevolniciei omenești nu-i știrbește cu nimic lui Dumnezeu dragostea față de noi și nu ne expune, mai mult decât de obicei, în lupta noastră spirituală. Cum se spune și în Scrisoarea către Evrei: „Având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea. Cu ochii ațintiți asupra lui Isus, începătorul și plinitorul credinței, Care, pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit crucea, n-a ținut seama de ocară ei și a șezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu. Luați aminte, dar, la Cel ce a răbdat de la păcătoși, asupra Sa, o atât de mare împotrivire, ca să nu vă lăsați osteniți, slăbind în sufletele voastre“¹.

*

Purificarea Bisericii – despre care amintește cu stăruință și papa Francisc – a fost dintotdeauna în centrul Evangheliei, pentru că Dumnezeu îl dorește pe om sfânt, prin Fiul său coborât în lume. Curățirea Bisericii

1. Evrei 12, 1-3.

începe și continuă, însă, pentru fiecare dintre noi, cu asumarea răspunderii personale, a părerii de rău și a îndreptării. Atunci când slăbiciunea nu mai este pentru noi un prilej de a trăi Providența și speranța, pierdem din credință, iar din cauza orgoliului pierdem și gustul Crucii, fără de care nu ne putem mântui. Un om înțelept spunea odată: „Sunt mulți cei care spun la Spovadă micile lor abateri morale, dar nu mărturisesc niciodată faptul că-i distrug pe alții!“ Dacă nu ne dorim libertatea interioară și nu cultivăm respectul pentru aproapele, totul poate deveni ideologie. Iar dacă Adevărul nu te ridică la nivelul său – ne-o confirmă Evanghelia –, îl faci să decadă la josnicia propriului compromis cu lumea.

*

Maica Domnului și dreptul Iosif însoțesc sufletește Biserica zi de zi cu harurile Betleemului, ducând grijile și bucuriile marii familii creștine la Inima lui Dumnezeu. Dacă suntem credincioși în cele mici, vom fi credincioși și în cele mari. Să fim convinși că Domnul domnilor, Fiul Tatălui, născut pe paie, în omenească slăbiciune, însuflețește și în prezent „martiriul“ mărturiei noastre de credință, revelându-i vigoarea și inestimabila valoare. Să fim tari pentru cei mai slabi, buni pentru cei neajutorați, miloși și iertători pentru cei împietriți, generoși pentru cei care uită să ofere... , dar mai ales rugători pentru toți. Suntem îndreptățiți nu asupra trecutului, ci asupra prezentului împreună cu Hristos.

Cuprins

Introducere / 5

Dreptul celui care crede: harul prezentului / 7 Taina precarității / 12 Masca înfățișării interioare / 18 Vameșul pe care-l condamni e în inima ta... / 21 Sfințenia guvernanților / 26 Terorismul creștin / 29 „Când, Doamne...?” / 34 Rețeta formidabilă de Post / 38 Un foc interior care incendiază viața / 41 Când obrăznicia devine credință / 46 De ce Dumnezeu nu e un distribuitor de favoruri / 49 „Noi nădăjduiam... și totuși” / 56 „Cel ce lucrează adevărul vine la Lumină” / 62 Păstorul, turma, ușa și găurile din gardul țarcului / 66 A distruge o cetate din interior / 71 Centurionul, autoritatea și certitudinile esențiale / 75 Frumos..., totuși cam scump / 78 Biserica se naște odată cu credința Maicii Domnului / 81 Libertatea de a rămâne cu El, de a nu ne rușina de El / 86 A primi și a oferi iertarea / 89

În loc de încheiere / 92